

Gordon Kerr, Μια σύντομη ιστορία του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, Εκδόσεις Ψυχογιός

Στο βιβλίο αυτό, ένα εξαιρετικό πόνημα του **Γκόρντον Κερ**, ο αναγνώστης έρχεται αντιμέτωπος με όλα όσα προηγήθηκαν του πιο αιματηρού πολέμου του εικοστού αιώνα αλλά και με όσα διαδραματίστηκαν παγκόσμια σε μια σύρραξη που κόστισε εκατομμύρια ζωές ανά τον κόσμο. Ο συγγραφέας **αφηγείται με πολύ ακρίβεια τα όσα συνέβησαν πριν κατά τη διάρκεια και μετά τον Μεγάλο Πόλεμο** όπως συνηθίζεται να λέγεται. Ο αναγνώστης έρχεται σε επαφή με το πρώτο συγκλονιστικό και φρικιαστικό συνολικό έγκλημα του 20ου αιώνα- οι επίσης αιματηροί Βαλκανικοί πόλεμοι είχαν τοπικό χαρακτήρα – στο οποίο κατέφυγαν τόσα και τόσα έθνη μέσα από μία αλληλουχία γεγονότων που το πυροδότησαν οι φιλοδοξίες και η αδυναμία συνεννόησης. Επιβεβαιώνεται δηλαδή η ρήση του Πολ Βαλερύ που αναφέρει χαρακτηριστικά πως πόλεμος είναι όταν αλληλοσκοτώνονται άνθρωποι που δεν γνωρίζονται μεταξύ τους, επειδή κάποιιοι άλλοι, που γνωρίζονται καλά μεταξύ τους, δεν κατάφεραν να συνεννοηθούν.

Το χρονικό ενός καταστροφικού πολέμου ξετυλίγεται και ο αναγνώστης συγκλονίζεται

Έχουν γραφτεί πολλά βιβλία για τον θλιβερό αυτό πόλεμο και σε ένα από αυτά, ο **Τζίνο Τζίνι** στο βιβλίο του “Το συνέδριο των νεκρών”, έγραφε για τους στρατιώτες που χάθηκαν στην μάχη: *“Ένα πελώριο γιατί πλανάται πάνω από τα όνειρά τους και τις συνειδήσεις τους και σαφώς ο χρόνος δεν γυρνάει πίσω, ω γέγονε γέγονε! “{..} θα έλεγα ότι όλοι εμείς, μικροί και μεγάλοι, επιφανείς και ασήμαντοι, διάσημοι και άσημοι, εργαζόμαστε πάνω στον αργαλειό της ιστορίας, κι είμαστε εμείς οι ίδιοι οι κλωστές του υφάσματος που κατασκευάζουμε, δίχως όμως να κατέχουμε το σχέδιο `νήματα ενός άορατου ιστού ` κάποια νήματα είναι χρυσά ή μεταξένια, κάποια άλλα βαμβακερά ή από στουπί”*. Αυτή είναι κατά μία έννοια η πεμππουσία της ματαιοδοξίας για μία σύρραξη που θα έπρεπε να είχε αποφευχθεί και όμως τα συμφέροντα έδωσαν και πάλι τον δικό τους χορό εις βάρος της πολύπαθης ανθρωπότητας που μετρά νεκρούς νέους στρατιώτες, μητέρες, παιδιά, ηλικιωμένους και έναν πολύ σημαντικό αριθμό προσφύγων και αμάχων που βίωσαν τις συνέπειες του πολέμου αλλά και της μεταπολεμικής περιόδου.

Ο συγγραφέας του βιβλίου παραθέτει εξονυχιστικά και με πάσα λεπτομέρεια έναν μεγάλο αριθμό γεγονότων και αιτιών που οδήγησαν στο ξέσπασμα του πολέμου και τις ατελείωτες μάχες. Μέσα από την αφήγηση των γεγονότων, ξεδιπλώνεται το κουβάρι των πολιτικών, κοινωνικών και ιστορικών εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή ήπειρο και την Αμερική που έλαβε και εκείνη μέρος σε αυτόν τον ντροπιαστικό για όλους πόλεμο. Είναι άπειροι αυτοί που βίωσαν

την **βαρβαρότητα και τον αλληλοσπαραγμό του Α' Παγκοσμίου Πολέμου**, ενός άδικου πολέμου που οι άνθρωποι πλήρωσαν με την ζωή τους για ιδανικά βαμμένα με αίμα και δίχως μια πραγματική ελπίδα για ειρήνη, η ειρήνη κενό γράμμα άνευ περιεχομένου και η ζωή τους μία παρτίδα παιγμένη στο σκάκι.

Αυτή λοιπόν τη ζοφερή πραγματικότητα περιγράφει ο συγγραφέας χαρίζοντας στον αναγνώστη την ευκαιρία να μάθει για τα πολιτικά πρόσωπα και τους στρατιωτικούς που έπαιξαν ρόλο στις αποφάσεις εκείνης της περιόδου, ένα ευρύ φάσμα προσώπων όπως ο **Κλεμανσώ, ο Λούντ Τζορτζ, ο Γουίλσον, ο Ελευθέριος Βενιζέλος**. Σε αυτές περιλαμβάνεται και η κρίσιμη απόφαση της Γερμανίας να αποδείξει την ηγεμονία της – κάτι που θα επαναλάμβανε ανεπιτυχώς για δεύτερη φορά και στην συνέχεια – στρεφόμενη εναντίον άλλων ευρωπαϊκών δυνάμεων μέσα από μία ισχυρή συμμαχία με άλλες δυνάμεις εξίσου ισχυρές. Στην αντίπερα όχθη, θα είχε να αντιμετωπίσει την Αντάντ που αποτελούνταν από Γαλλία, Βρετανία, Ιταλία και άλλες δυνάμεις, ανάμεσά τους και η Ελλάδα.

Οι επιπτώσεις είναι πάμπολλες από αυτήν την αιματηρή παγκόσμια σύγκρουση, κυρίως μια Ευρώπη διαλυμένη κυριολεκτικά από τις συρράξεις με τον θάνατο εκατομμυρίων αμάχων και στρατιωτών στα χαρακώματα, οικονομική καταβράθρωση, κοινωνίες διαλυμένες, οικογένειες διαμελισμένες και κατεστραμμένες, δημόσια οικονομικά των κρατών κλονισμένα αφού έχουν δαπανήσει τεράστια ποσά στον πόλεμο και έτσι βρίσκονται υπό πλήρη κατάρρευση. Με λίγα λόγια, το κοινωνικό κράτος εμφανίζεται σχεδόν ανύπαρκτο. Η φρίκη του πολέμου προκαλεί μια συγκλονιστική κρίση συνείδησης στους Ευρωπαίους που αμφισβητούν το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Έχουμε άρνηση των παραδοσιακών αξιών, φυγή στο παράλογο, αμφισβήτηση της κατεστημένης κοινωνικής τάξης των ελίτ και αναζήτηση εξόδου από το αδιέξοδο με μία τάση στην γενική ανατροπή (κάτι που εκφράζεται και μέσω του σουρεαλισμού). Όσα καταθέτει η Έλλη Λεμονίδου στο επίμετρο του βιβλίου με επιστημονική επάρκεια και αρτιότητα αποδεικνύουν αυτό που έλεγε κάποτε ο Γερμανός καγκελάριος **Φον Μπίσμαρκ** και το οποίο αποδείχθηκε προφητικό: *“Αν ξαναγίνει πόλεμος στην Ευρώπη, θα ξεκινήσει από κάποια ανοησία στα Βαλκάνια”*.

Όσοι επέζησαν του πολέμου, όπως ο Στρατής Μυριβήλης για παράδειγμα ή όσοι έμειναν πίσω λόγω ανικανότητας, όπως ο Μαρσέλ Προυστ, πήραν μολύβι και χαρτί για να διαδώσουν την ανάγκη ο πόλεμος να σταματήσει και να επανέλθει η λογική και η σύνεση στις καρδιές των αντιμαχόμενων. Προφανώς, κάτι τέτοιο δεν στέφθηκε από επιτυχία αφού η δύναμη του πολέμου υπερισχύει της αγάπης και της συμπόνιας. **Ο Πρώτος Παγκόσμιος πόλεμος υπήρξε δυστυχώς ο προθάλαμος για τα όσα θα επακολουθούσαν σε μία άρρωστη ήπειρο πνιγμένη και βουτηγμένη στο διχασμό και την απελπισία**. Μέσα από συγγράμματα σαν και αυτό, θα μαθαίνουμε ή θα πρέπει να μαθαίνουμε για τα λάθη του παρελθόντος για να μην τα επαναλάβουμε στο μέλλον. Γιατί πόλεμος σημαίνει όλεθρος και επιστροφή στο κακό παρελθόν.

“Όπως κάθε ειρήνη που συμφωνείται μεταξύ εμπολέμων, και η παρούσα είχε ακανθώδη ζητήματα να λύσει”

“Ο χωρίς όρους και όρια υποβρυχιακός πόλεμος που είχαν εξαπολύσει οι Γερμανοί δεν είχε καταφέρει να κάμψει τη Βρετανία ώστε να τη βγάλει από τον πόλεμο”